

Vielä kesällä näytti siltä, että sopimusperusteinen jätteenkuljetusjärjestelmä aiotaan Suomessa lakkauttaa kokonaan jätelain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Ympäristöministeri **Paula Lehtomäki** otti tuolloin voimakkaasti kantaa sopimusperusteisesta järjestelmästä luopumiseksi, ja ympäristöministeriön virkamiesten sihteeristö kirjasi ministerin linjauksen jätelain kokonaisuudistusta käsittelevään luonnosehdotukseensa (kts. *Uusiouutiset* 5/2009, s.20–21).

Jätehuoltoalan yritykset kuitenkin älähtivät. Esimerkiksi Ympäristöyritysten Liitto totesi, että sopimusperusteisesta järjestelmästä luopuminen voi johtaa yritysten toimintamahdollisuuksien heikkenemiseen.

TULOKSIA ENNEN VUODENVAIHDETTA?

Asiasta on väännetty kättä myös jätelain kokonaisuudistusta (JÄLKI) valmistelevan työryhmän kokouksissa siinä määrin, että ympäristöministeriö on nyt päättänyt hankkia puolueetonta faktatietoa päätöksenteon tueksi. Ministeriö teettää Valtion taloudellisella tutkimuskeskuksella (VATT) tutkimuksen, jonka tehtävänä on selvittää, millaisia vaikutuksia eri kuljetusjärjestelmillä ja niiden muutoksilla on alan yritysten toimintaan markkinoilla.

”Parasta olisi, jos olisi olemassa kaikenkattavaa, maanlaajuista aineistoa siitä, paljonko yrityksiä toimii tällä alalla missäkin kunnassa ja mitkä yritysten markkinaosuudet ovat. Nämä tiedot voitaisiin sitten kytkeä kuljetusjärjestelmässä tapahtuneisiin muutoksiin. Kun tällaisia tietoja ei ole, on teetettävä kysely Suomen jätehuoltoyrityksille”, JÄLKI-työryhmän sihteeri, ympäristöministeriön neuvotteleva virkamies **Riitta Levinen** perustelee.

Jätelain kokonaisuudistustyöryhmän on saatava lakiesitys lausunnoille alkukevään aikana, jotta uudistus ehtii valmiiksi aikataulussa. Jätteen kuljetusjärjestelmistä kiistely on vienyt työryhmän aikaa.

Ympäristöministeriö tahtoo tietää jätteen kuljetusyritysten markkinaosuudet kussakin kunnassa ja kuljetusjärjestelmien muutosten vaikutukset osuuksiin. Tätä varten ministeriö teettää puolueettoman selvityksen.

Jätteen kuljetusjärjestelmien markkinavaikutuksista puolueeton tutkimus

Sopimusperusteisen jätteenkuljetusjärjestelmän kohtalo selviää vasta, kun ympäristöministeriön tilaama tutkimus jätteen kuljetusjärjestelmien yritysvaikutuksista on valmistunut.

Kyselyllä pyritään tavoittamaan mahdollisimman kattavasti kaikki Suomessa toimivat jätteen kuljetusyritykset. Kyselylomakkeessa kysytään muun muassa yritysten markkinaosuuksia ja mielipiteitä eri kuljetusjärjestelmistä. Kyselyä on laadittu yhteistyössä muun muassa Ympäristöyritysten Liiton ja Jätelaitosyhdistyksen kanssa.

”Toivomme, että mahdollisimman suuri osa yrityksistä vastaa. Pyrkimyksenä on saada aikaan niin puolueeton tutkimus kuin mahdollista. Tämä on ainutlaatuinen tutkimus Suomessa ja odotan tuloksia mielenkiinnolla”, Levinen sanoo.

Tutkimus on tarkoitus toteuttaa tämän vuoden puolella, ja myös tuloksia odotetaan jo ennen vuodenvaihdetta.

Jos tutkimuksen tulokset kertovat, että sopimusperusteisen järjestelmän lakkauttamisella on todellakin negatiivisia vaikutuksia yritystoimintaan, silloin JÄLKI-työryhmä harkitsee vielä sopimusperusteisen järjestelmän säilyttämistä jätelain uudistusehdotuksessa.

AIKATAULU PAUKKUU

Kiista kuljetusjärjestelmistä ja muistakin yhdyskuntajätehuollon vastuukysymyksistä on pitkittänyt koko JÄLKI-työtä. Työryhmän itselleen asettamat aikataulut ovat venyneet, ja

nyt näyttää haasteelliselta saavuttaa alkuperäistä tavoitetta: toteuttaa uuden jätelain valmistelu nykyisen eduskunnan istuntokauden aikana. Työryhmän määräaika päättyy ensi huhtikuun lopussa.

”Työtä tehdään hartiavoimin, jotta aikataulussa pysyttäisiin”, Levinen toteaa. Työryhmä on kokoontunut viikoittain koko syksyn ajan, ja sama tiukka tahti jatkuu vielä ensi vuoden alussa.

”Jotta ehdimme ajoissa, työryhmän on saatava lakiehdotus lausuntokierrokselle alkukevään aikana”, hän aikatauluttaa.

Työtä riittää, sillä käsittelemättä ovat vielä ainakin yhdyskuntajättekysymysten lopulliset linjaukset, jätemaksut ja kustannusvastuut, hallintopakkoasäännökset ja valtion jätehuoltotyöt. Osittain on käsitelty aika suuri osa kysymyksistä, kuten roskaamisasiat, ympäristönsuojelulain muutokseen liittyviä asioita, lain määritellyt, tuottajavastuu ja vakuusmaksuasiat.

”Tuottajavastuuasäännökset ovat vieneet paljon aikaa. Olemme muotoilleet uudelleen monia tuottajavastuujaoston pykälä. Pakkausten osittainen tuottajavastuu on kaikista kinkkisin kysymys. Osittaisuuden poistaminen on ollut voimakkaasti työryhmässä esillä ja se on saanut paljon kannatusta.”

”Toisaalta vaikeuksia on liittynyt koko tuottajavastuujärjestelmän hahmottamiseen. Tässä ollaan peruskysymysten äärellä”, Levinen summaa.